

UDENRIGSMINISTERIET

EUKOOR, sagsnr.: 24/00885
Den 5. april 2024

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 22. april 2024

SAMLENOTAT

1. Ruslands aggression mod Ukraine	2
- <i>Politisk drøftelse</i>	2
KOM-dokument foreligger ikke.	2
2. Situationen i Mellemøsten	4
- <i>Politisk drøftelse</i>	4
KOM-dokument foreligger ikke.	4
3. Sudan.....	7
- <i>Politisk drøftelse</i>	7
KOM-dokument foreligger ikke.	7

1. Ruslands aggression mod Ukraine

- Politisk drøftelse

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 22. april 2024 ventes en drøftelse af Ruslands aggression mod Ukraine. Fokus forventes at være på EU's militære støtte til Ukraine efter etableringen af den militære bistandsfond til støtte for Ukraine (under Den Europæiske Fredsfacilitet) samt EU's sikkerhedstilsagn til Ukraine. Derudover kan drøftelsen berøre immobiliserede midler og EU's outreach til globale partnere. Regeringen arbejder aktivt for, at EU og medlemslandene øger den militære støtte til Ukraine – og støtter udviklingen af EU's sikkerhedstilsagn til Ukraine med henblik på at sikre den nødvendige støtte til Ukraine i årene frem.

2. Baggrund

Rusland gennemfører fortsat massive drone- og missilangreb rettet mod Kyiv og en række større ukrainske byer. På trods af, at det lykkedes Ukraine at komme igennem vinteren med adgang til el, vand og varme, har angrebene de seneste uger været rettet mod kritisk infrastruktur, hvilket har ført til beskadigelser af bl.a. kraftværker og elinstallationer og forårsaget omfattende strøm-afbrydelser. Samtidig er Ukraine under pres fra russisk side flere steder langs fronten, blandt andet pga. mangel på ammunition.

På rådsmødet (udenrigsanliggender) den 18. marts 2024 blev det vedtaget at etablere den militære bistandsfond til støtte for Ukraine ("Ukraine Assistance Fund") for perioden 2024-2027 under Den Europæiske Fredsfacilitet. Den militære bistandsfond tilføres 5 mia. euro til støtte til Ukraine, forventeligt i form af bl.a. refusioner til medlemslandene for donationer fra egne lagre og bilaterale indkøb samt fællesindkøb i den europæiske forsvarsindustri og udgifter til EU's militære træningsmission til støtte for Ukraine. Der lægges dertil op til, at støtten herefter i større omfang målrettes fællesindkøb i den europæiske forsvarsindustri. Beslutning om den konkrete udmøntningsmodel udestår. Den militære bistandsfond til støtte for Ukraine vil indgå som et centralt element i EU's sikkerhedstilsagn, som nu vil kunne forhandles færdig.

Der pågår fortsat et outreach-arbejde til globale partnere med udgangspunkt i EU's handlingsplan fra juni 2022. Det kan forventes, at medlemslandene vil modtage en status for arbejdet og drøfte mulige næste skridt.

3. Formål og indhold

På rådsmødet forventes en drøftelse af EU's militære støtte til Ukraine efter etableringen af den militære bistandsfond til støtte for Ukraine. Derudover kan drøftelsen forventes at berøre EU's sikkerhedstilsagn til Ukraine, immobiliserede midler og EU's handlingsplan for global outreach i relation til Ruslands aggression mod Ukraine.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen ventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser, erhvervsøkonomiske konsekvenser eller konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Sagen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes fortsat bred opbakning blandt medlemslandene til militær, økonomisk og humanitær støtte til Ukraine, herunder generel opbakning til det videre arbejde med EU's sikkerhedstilsagn til Ukraine.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen fortsætter støtten til Ukraine både politisk, militært, civilt og erhvervmæssigt. Regeringen arbejder aktivt for, at EU og medlemslandene øger den militære støtte til Ukraine. Regeringen er stærk fortalere for at udvikle EU's sikkerhedstilsagn til Ukraine, herunder gennem opbygning af Ukraines militære kapaciteter, for at sikre den nødvendige støtte til Ukraine i årene frem.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 15. marts 2024.

2. Situationen i Mellemøsten

- Politisk drøftelse

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

På rådsmødet ventes en drøftelse af den aktuelle situation i Israel, Palæstina og regionen, herunder behovet for øget humanitær adgang for nødhjælp og beskyttelse af civile, arbejdet for frigivelse af alle gidsler, vigtigheden af at undgå regional eskalering samt behovet for en to-statsløsning. Regeringen bakker op om hidtil vedtagne EU-erklæringer vedr. situationen senest DER-konklusionerne fra 21. marts, herunder fordømmelse af Hamas og behovet for frigivelse af gidsler, behovet for en humanitær pause der kan føre til længerevarende våbenhvile samt behovet for øget humanitær adgang og beskyttelse af civile i Gaza. Regeringen bakker endvidere op om bestræbelserne på at undgå yderligere regional eskalering og for at få genstartet en fredsproces frem mod en to-statsløsning.

2. Baggrund (fra 2. april)

I Gaza fortsætter det israelske militær deres operationer. Der vurderes fortsat at være 130 gidsler i Gaza, hvoraf mindst 31 vurderes af være afgået ved døden. Ifølge sundhedsmyndighederne i Gaza er over 32.600 palæstinensere blevet dræbt siden den 7. oktober, heraf ca. 70 pct. kvinder og børn. Dertil anslås mindst 75.000 mennesker at være såret og omkring 7.000 savnet. 195 FN-medarbejdere er blevet dræbt siden d. 7. oktober. Den 1. april blev syv nødhjælpsarbejdere fra organisationen World Central Kitchen dræbt i forbindelse med levering af humanitær nødhjælp.

Den humanitære situation i Gaza er fortsat katastrofal. Omtrent 1,7 millioner er internt fordrevne. Det vurderes, at omkring 1,1 millioner mennesker er i overhængende fare for sult, hvis ikke der træffes hasteforanstaltninger, herunder genoprettelse af uhindret humanitær adgang. Den humanitære adgang er fortsat en hovedudfordring blandt andet på grund af israelske restriktioner og barrierer samt på grund af sikkerhedssituationen. De humanitære forsyninger er utilstrækkelige til at imødekomme de reelle behov. I lyset af den mangelfulde adgang via Israels landovergange har en række lande og organisationer gennemført luftleverancer af nødhjælp, og der arbejdes på at etablere en maritim nødhjælpskorridor fra Cypern til Gaza – herunder med støtte fra EU. Den Internationale Domstol har den 28. marts beordret Israel til at samarbejde med FN om øjeblikkeligt at sikre den tilstrækkelig mængde af nødhjælp ind i Gaza, blandt andet ved at åbne flere grænseovergange.

På Vestbredden fortsætter israelske militæroperationer. Ifølge FN er 420 palæstinensere (heriblandt 103 børn) blevet dræbt på Vestbredden siden 7. oktober. Størstedelen i forbindelse med israelske sikkerhedsstyrkers operationer. Dertil har der siden 7. oktober været over 650 bosætterangreb. Det Palæstinensiske Selvstyres præsident Abbas udnævnte den 14. marts Mohammad Mustafa som ny premierminister for en teknokratisk overgangsregering, som tiltrådte den 31. marts. Udnævnelsen af Mustafa har mødt hård kritik fra Hamas.

EU har siden terrorangrebet den 7. oktober vedtaget en række sanktioner mod Hamas. Yderligere sanktioner mod Hamas og sanktioner mod ekstremistiske bosættere forventes at kunne vedtages snarest.

Den regionale situation er fortsat anspændt. På grænsen mellem Libanon og Israel fortsætter træfningerne mellem israelske styrker og Hizbollah. Den regionale situation er blevet yderligere anspændt af et luftangreb på det iranske konsulat i Damaskus den 1. april. EU fortsætter sin omfattende diplomatiske indsats med løbende drøftelser af udviklingen i regionen med centrale

aktører, herunder med henblik på at bidrage til at undgå yderligere regional eskalering af konflikten.

Omkring Det Røde Hav og Adenbugten er sikkerhedssituationen ligeledes fortsat tilspidset. Houthi-bevægelsen fortsætter sine angreb med bl.a. ballistiske missiler og droner mod den civile skibstrafik og internationale flådefartøjer i området. På EU-udenrigsrådsmødet 19. februar blev der truffet beslutning om, at den sømilitære EU-operation EUNAVFOR ASPIDES kunne begynde at operere. Flere medlemslande, herunder Danmark, Belgien, Frankrig, Grækenland, Italien, Sverige og Tyskland, bidrager allerede eller har annonceret, at de vil deltage i operationen.

3. Formål og indhold

Det nærmere fokus for drøftelsen vil afhænge af udviklingen frem mod rådsmødet. For nuværende ventes fokus dels på den aktuelle situation på jorden, herunder de katastrofale humanitære forhold i Gaza og en mulig israelsk landoffensiv mod Rafah, dels på EU's muligheder for at bidrage til en langsigtet politisk løsning. Dertil ventes fokus på de regionale implikationer og vigtigheden af at undgå yderligere eskalering, herunder i og omkring Det Røde Hav. Der forventes i forlængelse heraf en status på EUNAVFOR ASPIDES' aktiviteter.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Sagen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Om end der fortsat er nuanceforskelle mellem EU-medlemslandene på flere punkter, er der i DER-konklusionerne af 21. marts opnået enighed om behovet for en humanitær pause, der kan føre til længerevarende våbenhvile. Der er derudover enighed om fordømmelse af Hamas og kravet om frigivelse af gidsler samt om bekymringen over den katastrofale humanitære situation i Gaza, herunder behovene for beskyttelse af civile og behovet for øget humanitær adgang herunder gennem yderligere adgang via land og åbning af flere grænseovergange. Der er ligeledes enighed om behovet for at undgå yderligere regional eskalering og for at bidrage til at genstarte fredsprocessen frem mod en to-statsløsning.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker op om de hidtidige vedtagne EU-erklæringer fra bl.a. FAC og DER, som bl.a. opfordrer til en humanitær pause der kan føre til længerevarende våbenhvile, fordømmer Hamas' terrorangreb mod Israel, opfordrer til gidslernes frigivelse, adresserer den dybt katastrofale humanitære situation i Gaza og opfordrer den israelske regering til ikke at gennemføre en landof-

fensiv i Rafah. Det er for regeringen afgørende, at den kritiske humanitære situation i Gaza adresseres i form af øget adgang for humanitær bistand. Regeringen støtter desuden yderligere sanktioner mod Hamas og sanktioner mod ekstremistiske bosættere. Regeringen bakker endvidere op om bestræbelserne på at undgå yderligere regional eskalering og på at få genstartet en fredsproces frem mod en to-statsløsning. Regeringen bakker desuden op om den sømilitære EU-operation, EUNAVFOR ASPIDES, i Det Røde Hav og forbereder udsendelse af et dansk stabsofficersbidrag til operationen.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den X. marts 2024.

3. Sudan

- Politisk drøftelse

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

På rådsmødet ventes en drøftelse af situationen i Sudan. Der forventes et overordnet fokus på manglen på fremgang i politiske spor og den dybt bekymrende humanitære situation. Regeringen støtter EU's tilgang til Sudan, herunder vigtigheden af ophør af kamphandlinger og fuld humanitær adgang.

2. Baggrund

Den aktuelle konflikt i Sudan mellem den sudanesiske hær (SAF), anført af general Abdel Fattah al-Burhan, og den paramilitære gruppe Rapid Support Forces (RSF), anført af general Mohamed Hamdan "Hemedti" Dagalo, har stået på siden april 2023. Det anslås, at mere end 14.000 mennesker er blevet dræbt som følge af konflikten. Trods utallige mæglingsforsøg fra det internationale samfund vurderes en afslutning af konflikten at have lange udsigter, da ingen af de to parter tilsyneladende ønsker en forhandlet løsning.

I et nyt forsøg på at samle konfliktens parter om en våbenhvile oprettede Den Afrikanske Union i januar 2024 et højniveau panel. Derudover forventes USA og Saudi Arabien ligeledes at forsøge at genoptage fredshandlingerne i Jeddah efter afslutningen på Ramadanen senere på måneden. I tillæg hertil har Sudans tidligere premierminister Abdalla Hamdok taget initiativ til at samle civile og politiske aktører, som kan stå klar til at drive en demokratisk transitionsproces i Sudan, hvis de stridende parter i konflikten afslutter kamphandlingerne og indgår en våbenhvile. EU har løbende fordømt kamphandlingerne, og udtrykt sin støtte til Sudans befolkning og engageret sig i de internationale bestræbelser på at stoppe konflikten. Ligeledes besluttede EU den 9. oktober 2023 at etablere et nyt sanktionsregime for Sudan i lyset af konflikten.

Konflikten har medført, at situationen i Sudan nu er en af verdens største humanitære kriser, hvor i op mod 25 millioner sudanese – over halvdelen af befolkningen – i 2024 vil have behov for humanitær bistand. 6,5 millioner mennesker er som følge af konflikten internt fordrevne, i tillæg til de 3 millioner tidligere fordrevne. 1,8 millioner mennesker er flygtet til nabolande. 18 millioner mennesker er omfattet af akut fødevarer- og sundhedsrisiko, og der rapporteres om udbredt kønsbaseret vold i konflikten. De humanitære indsatser vanskeliggøres af begrænset adgang i de berørte områder.

EU, Frankrig og Tyskland er den 15. april 2024 i Paris værter for en international konference om Sudan. Konferencen har til formål at sikre finansiering til humanitære indsatser i Sudan samt medvirke til at sikre bedre humanitær adgang i de kriseramte områder og fremme respekt for den humanitære folkeret. Endelig skal konferencen medvirke til at lægge pres på konfliktens parter for politisk dialog og etablering af en våbenhvile.

3. Formål og indhold

På nuværende tidspunkt forventes rådsmødedrøftelsen at have fokus på den seneste udvikling i konflikten i Sudan, manglen på fremgang i det politiske spor samt den dybt bekymrende humanitære situation.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen ventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser, erhvervsøkonomiske konsekvenser eller konsekvenser for miljøet eller beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Sagen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning blandt medlemslandene til en styrket indsats for dels opstart af et politisk spor mhp. våbenhvile og på sigt en forhandlet løsning - og dels at øge den humanitære adgang, herunder opbakning til afholdelse af Paris-konferencen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker op om EU's linje og engagement ift. konflikten i Sudan med fokus på ophør af kamphandlinger og fuld humanitæradgang.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 17. maj 2023 under punkt vedr. Afrikas Horn.